

Dag Thelle, Maja-Lisa Løchen
Kaotiske hjerter
 Atrieflimmer, en moderne epidemi
 1. udgave, bokmål
 Gyldendal Akademisk, 2010
 240 sider

Jeg ved ikke, om jeg havde fået ideen uden. Bjørg var en 85-årig kvinde, som sad foran mig i min praksis, og som netop havde været indlagt på sygehuset med lungeødem. På kardiologisk afdeling var hun blevet grundigt undersøgt, og epikrisen var rigtig fin: Det var klart, at hun hverken havde AMI, lungeemboli, incompensatio cordis eller pneumoni. Hun var blevet udskrevet til sit hjem med lidt antihypertensiva og diuretika. Men hun mente ikke, at det var helt det, hun plejede at få, så nu ville hun bare lige høre om hun skulle fortsætte. Jeg spurgte, hvordan hun havde det. »Jeg bliver jo stadig svimmel. Og træt. Men de fandt jo ikke noget.« Blodtrykket var 130/80 og hun havde ingen dyspnø eller ødemer. Mon ikke det var, som det skulle være?

Men da vi sad der overfor hinanden, fik jeg altså ideen – at måle hendes puls. I et helt minut. Og den var uregelmæssig. Videre til EKG: AFLI med frekvens på 170. Vi snakkede om det og om mulighederne for behandling. Hun startede på betablokker, digoxin og marevan og fik en ny tid.

Det var sikkert, fordi jeg lige havde læst »Kaotiske Hjerter«, skrevet af Dag S. Thelle og Maja-Lisa Løchen, to norske kardiologer. Bogen er opdelt i sektionerne 1) Hjerterytens fysiologi, 2) Epidemiologi, 3) Å leve med atrieflimmer, og 4) Behandling. Den er skrevet til fagfolk, men kan også læses af patienter. Det er en vanskelig opgave at skrive til så bredt et publikum. Men det lykkes egentlig ganske godt. En del af løsningen ligger i den personlige intensitet, som ligger i teksten. Det er tydeligt, at forfatterne har noget på hjerte – og da man i patienthistorierne kan læse om, hvordan de begge selv har atrieflimmer og deres oplevelser som patienter, så skaber det en sammenhæng og et

nærvær i teksten, som ellers kan være vanskelig at opnå, når der også skal gøres rede for hjertefysiologi, epidemiologi og evidensen for forskellige behandlingsregimer.

Og de kommer vidt omkring. Vi får også et historisk perspektiv på rytmeforstyrrelser, og hører om hvordan sociale normer gør, at nogle sygdomme – som atrieflimmer – ikke får den opmærksomhed de fortjener. Der er beskrivelser af, hvordan patienterne holder deres oplevelser skjult, forsøger at ignorere dem og samtidig har svært ved at gennemføre deres hverdag – og derfor ofte har gået længe med deres symptomer, før de går til læge. At mange af dem oplever, at deres praktiserende læge og hjertespecialisterne ikke rigtig ved, hvad de skal gøre eller bagatelliserer deres klager, er noget vi som læger bare må tage til os. Det er banalt, men det er rigtigt: Vi skal tage vores patienter alvorligt.

Der er gode opsummeringer undervejs, skemaer, lister, konklusioner. Så selvom teksten er omfattende, er den også let at vende tilbage til og slå op i, når der er brug for en konkret oplysning.

Bogen er svær at kategorisere – og det er på en måde dens styrke. Den er almen og tilgængelig i sit sprog og kan dermed læses af patienter med atrieflimmer og øge deres forståelse og muligheder for at håndtere deres tilstand. Men den er også meget brugbar for klinikerne, i det mindste for praktiserende læger der ligesom jeg selv kan blive lidt usikker på, hvad jeg bedst gør for at hjælpe mine patienter med atrieflimmer. Bogen søger ind i et felt og et perspektiv, hvor der ikke sættes skel mellem patofysiologi, epidemiologi og patientens egen oplevelse. Det er der alt sammen, og på samme tid.

Men – der er stadigvæk en medicinsk tradition som overholdes i bogen, og som måske er nødvendig: Der startes med diagnosen, så be-

skrives det fysiologiske og anatomiske grundlag, derefter følger sygdommens epidemiologi og først derefter hører vi patienternes fortællinger. I patientens og klinikerens liv er det modsat: Der kommer historien først og først derefter kan vi begynde at grave os ned i diagnostik, mulige årsager, mulige behandlinger, prognose.

Måske kunne vi en dag komme til at skrive bøger, hvor vi starter med patienternes oplevelser og fra dem arbejder os ind i, igennem og rundt om den viden som eksisterer og de handlemuligheder som gives. Bogen er et godt skub i den retning, og det kunne være rigtig spændende, hvis andre ville prøve at gå videre med det for hyperthyroidisme, hjertesvigt, sclerose, dyspepsi eller medicinsk uforklarede symptomer.

Patienthistorierne er en fin illustration af, hvordan det er at leve med atrieflimmer og mange former for tvivl, der kan opstå undervejs, når man oplever symptomer der savner forklaring, når man ikke ved hvor man kan finde hjælp, når behandlingen ikke virker som forventet, når man får forskellige informationer og råd fra forskellige læger. I de efterfølgende afsnit om behandling refereres tilbage til patienthistorierne, og det fungerer rigtig godt: Netop sådan oplevede patienten det.

Jeg tror, det var derfor min konsultation med Bjørg blev anderledes. Det var fristende at tro, at når hun nu havde været inde hos specialisterne og egentlig havde det nogenlunde, så var der ikke mere for mig at gøre. Men det var der selvfølgelig. Hun følte sig jo syg, men ville nødig ulejlig sin læge med sine bekymringer. Det er nu sjovt at være læge, når man kan få åbnet sine øjne af en god bog, skrevet af engagerede kolleger. Jeg tror også Bjørg synes det er helt fint.

Torsten Risør,
 Allmenmedisin, Universitetet i Tromsø

Kort og konsist om akutte hudlidelser

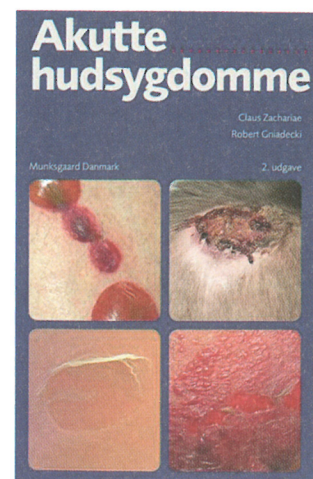
Claus Zachariae og Robert Gniadecki

Akutte hudsygdomme

2. utgave

Munksgaard forlag, 2011

224 sider

Huden er et stort organ, og det er også et fantastisk organ som det er knyttet både myter og mystikk, gleder og sorger til. Huden kan gjenspeile sjelen og hvordan vi har det i livet-forhold som kommer til uttrykk i Vibeke Løkkebergs film «Hud» fra 1986. Når jeg som allmennpraktiker registrerer fenomener i huden jeg ikke helt forstår, blir jeg nysgjerrig: Hvilken historie har huden å fortelle?

I Kirkenes har vi i en årrekke arrangert lyd-bilde-konsultasjoner, med allmennpraktiker og pasient sammen i studio i Kirkenes og med hudspesialist i studio i Tromsø, ukentlige sendinger. Spesialisten i Tromsø kan se pasientens hudproblemer samt høre historien bak problemene. På de over 20 årene vi har drevet denne formen for konsultasjoner har flere av legene ved Kirkenes legesenter fått stor kompetanse innenfor spesialiteten hud, og vi er derfor relativt selvgående på området fordi kompetansen i stor grad fins på vårt eget kontor.

Sett i lys av dette har min interesse for hud vært stor. Jeg bladde derfor i den danske boken «Akutte hudsygdomme» med stor interesse. Boken har et hendig format og er ment som et oppslagsverk for leger, og egner seg godt i allmennpraksis. Den er delt inn i korte kapitler som makuløse utslett, papuløse utslett, pustuløse utslett, eksemer, erythemer, vesikuløse utslett o.s.v. Avslutningsvis finner vi tabeller som omhandler akutte hudsygdommer hos barn og gravide, immunosupprimerte og utenlandsreisende.

Kapitlene er korte, teksten konsis og der er ledsagende bilder. Bildene er av noe variabel kvalitet, men stort sett er de gode. Omtalen av sykdommene er kort og bygget opp likt i hele boken; definisjon, målgruppe, klinikk, differensialdiagnoser, undersøkelse, behandling og videre henvisning. I tillegg avsluttes de fleste omtalene av et kort «tenk på» – altså noe du må huske på når det gjelder den aktu-

elle tilstanden. Språket er dansk. Behandlingen er stort sett i overensstemmelse med norske forhold, med unntak av noen få medikamenttyper.

Kort oppsummert er dette et greit oppslagsverk som jeg allerede har hatt glede av ved flere anledninger og det er et godt supplement til andre lærebøker og hudatlas som ofte er store og uoversiktlige. Bokens styrke er en kort og konsis form samt logisk oppbygningen som tar utgangspunkt i hudlidelsens utseende; har pasienten på kontoret et papuløst utslett som du ikke vet hva er slår du opp i kapitlet som omhandler papuløse utslett og finner så raskt frem til sannsynlig diagnose, differensialdiagnose, behandling etc. Boken anbefales. Lykke til.

Mona Søndén

Det som er **spennende**
og **viktig** for deg – er spennende
og viktig for **Utposten!**